

Daxili Qoşunların üzərinə çox böyük vəzifələr düşür və bunlar uğurla yerinə yetirilir.

İlham ƏLİYEV

ƏSGƏR

Azərbaycan Respublikası DIN Daxili Qoşunlarının HƏRBİ VƏTƏNPƏRVƏRLİK qəzeti

2014-cü il "SƏNAYE İLİ" ELAN EDİLDİ

Yanvarın 9-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2013-cü ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və 2014-cü ildə qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir.

Prezident İlham Əliyevin giriş nitqindən:

- 2013-cü ildə ölkəmizin dinamik inkişafı təmin edilmişdir. Azərbaycanda böyük layihələr icra edilmişdir, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzu artmışdır.

2013-cü ildə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasındaki fəaliyyəti başa çatdı. İki il ərzində Azərbaycan öz mövqeyini ortaya qoydu.

2013-cü ilin əvvəlində Avropa Şurası Parlament Assambleyasında da əlamətdar hadise baş vermişdir. Yanvar ayında sessiyada Azərbaycana qarşı əssəsiz, qərəzlə, ikilli standartlar əsasında təşkil edilmiş hücum fiaskoya uğramışdır. Assambleyada böyük əksəriyyət antiazərbaycan kampaniyasına qoşulmamışdır, bu, kampaniya-nın təşəbbüskarlarını, o cümlədən pərdearxaşı təşəbbüskarlarını məyus etmişdir ve Azərbaycanın haqlı mövqeyini müdafiə etmişdir.

2013-cü ildə Azərbaycanda bir sıra beynəlxalq tədbirlər keçirilmişdir. Mən onlardan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində Fələstine yardım məqsədilə təşkil olunmuş konfransı qeyd etmek istəyirəm. Azərbaycan bu konfransın keçirilməsində təşəbbüskar kimi çıxış etmişdir.

Keçən il Avropa İttifaqı ilə vizaların sadələşdirilməsi istiqamətində önemli saziş imzalandı. Bu, bizim Avropa İttifaqı ilə olan münasibətlərimizin təzahürüdür.

Xarici siyasetimizin əsas məsəlesi olan Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli işində, efsusları ki, heç bir irəliləyiş olmamışdır. Ermənistan tərəfi il ərzində dani-

şıqlar prosesini yənə de müxtəlif bəhanələrlə uzatmaq taktikasını seçmişdir. Demək olar ki, il ərzində danışıqlar prosesinde heç bir irəliləyiş olmamışdır, durğunluq hökm sürmüştür. Sadəcə olaraq ilin sonunda müyyən canlanma müşahidə edilib. Görərik, eger Ermənistən məsələnin həlli ilə bağlı konstruktiv mövqə nümayiş etdiyərsə, qisa müddət erzində razılışmaya gəlmək mümkün olacaqdır. Müyyən ümidi, müyyən nikbin məqamlar vardır, ancaq 2014-cü ildə biz bunları araşdıracaqıq. Hər halda 2014-cü ildə Ermənistən həqiqi niyyəti tam bəlli olacaqdır. Söznü düzə, keçən dövr nikbinliyə o qədər de əsas vermir. Çünkü Ermənistən bütün danışıqlar prosesi zamanı qeyri-konstruktiv mövqə sergilemişdir, vaxtı uzatmaq taktikasını seçmiş və beləliklə, danışıqlar prosesini iflic vəziyyətə salmışdır.

2013-cü ildə ordu quruluğu ilə bağlı önemli addımlar atılmışdır. Biz çox ciddi islahatlara başladıq. Bu islahatlardan öz nəticəsini verməkdədir. Bizim döyüş qabiliyyətimiz artır, 2014-cü ildə böyük dərəcədə artacaqdır. Qeyd etməliyim ki, bizim herbi potensialımız, orduda aparılan islahatlar, yeni prinsiplər, döyük taktikası ilə bağlı yeni yanaşmalar tamamilə yeni bir situasiyanın yaranmasına gətirib çıxarı. Nəzərəalsaq ki, son illerde Azərbaycan böyük həcmdə silah-sursat, texnika almışdır, - on müasir texnikadır, - bizim döyüş qabiliyyətimiz böyük dərəcədə artacaq, artır və bù, danışıqlar prosesinə ancaq müsbət təsir göstərəcəkdir.

Dağlıq Qarabağ məsələsinin ədalətli, beynəlxalq normalara uyğun şəkildə həll edilməsi üçün bizim hərbi gücümüz həlledici rol oynayacaqdır. Biz bu gün güclü ordu yaradıraq. Bizim orдумuzun dönya sənədindən ibarət idir. Əlbəttə ki, ordu quruluğu işi davam etdiriləcəkdir.

İl ərzində ölkə iqtisadiyyatına 28 milyard dollar investisiya qoyulmuşdur. Bu, rekord göstəricidir. Heç vaxt il ərzində bu qədər investisiya qoyulmayıb. Son bir neçə il ərzində orta hesabla 20-21-22 milyard dollar investisiya qoyulur, artıq 28 milyard dollar investisiya qoyulur. Onun 17,5 milyard dolları daxili sərməyadır. Bu da artıq neçə ildir ki, dəvəm edən tendensiyadır. Daxili sərməyə xarici sərməyəni üstələyir.

Bizim valyuta ehtiyatlarımız da rekord həddə çatmışdır. Hazırda Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 50 milyard dollara çatmışdır. Bu da ümumi-

daxili məhsulun 70 faizini təşkil edir. Dünya miqyasında bu göstəriciye görə Azərbaycan en qabaqcıl yerlərdədir.

2013-cü il Azərbaycanda kosmik sənayenin yaranması ilə kimi tarixdə qalacaqdır. Tesadüfi deyil ki, biz ilin əvvəlində 2013-cü il "İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları ili" elan etdik. Birinci Azərbaycan peyki "Azərspace-1" fəzaya qaldırılmışdır. Bu, xalqımızın, dövlətlimizin böyük tarixi nüfuzluqdur. Biz kosmik klubə üzv olmuşuq-

vardır. Kompleks tədbirlər görülür. Keçən ilin əvvəlində "ASAN xidmət"in fealiyyətə başlaması bu sahədə böyük bir dönüş yaratdı, bir yenilik getirdi.

Ancaq korrupsiyaya qarşı mübarizə "ASAN xidmət"in fealiyyəti ilə bitmir. Bütün dövlət idarələrində, xüsusilə vətəndaşlarla temasda olan dövlət qurumlarında korrupsiyaya, rüşvet-xorluğa qarşı çox ciddi mübarizə aparılmışdır. Biz biliyik, yaralı yerlərimiz haradadır. Bu yaraları sağaltmaq üçün nə etməyin lazımlığını da biliyik. Siyasi iradə de vərdir. Kifayət qədər güclü iradədir. Yerlərdə, mərkəzi icra orqanlarında, yerli icra orqanlarında korrupsiyaya bulaşmış şəxslər vəzifədən kənarlaşdırılmalıdır. Onlara qarşı cinayət işləri açılmalıdır.

Biz Avropa Oyunlarına hazırlıq üçün həlledici ilə qədəm qoyuruz. Bildiyiniz kimi, Avropa Oyunları 2015-ci ildə keçiriləcəkdir. Hazırlıq üçün bize cəmi iki il yarımdə vaxt verilmişdir. Baxmayaraq ki, Olimpiya Oyunlarına hazırlıq 7-8 il davam edir. Biz iki il yarımdə erzində Yay Olimpiya Oyunları seviyəsində Avropa Oyunlarını keçirmək niyyətindəyik. Əminəm ki, buna nail olacaq. Idman obyektlərinin, böyük ekseriyətinin tikintisi bu il başa çatmalıdır. Olimpiya stadionu, gimnastika mərkəzi, su idman növləri sarayı, stend atıcılığı mərkəzi – onların tikintisi gedir. Heydər Əliyev idman kompleksi, Əl Oyunları Sarayı esaslı təmir edilir, digər idman obyektləri yaradılır.

Nəhayət, 2013-cü ildə Azərbaycanda ölkəmizin iqtisadi-siyasi həyatında önemli hadisə baş vermişdir - prezident seçkiləri keçirilmişdir. Azərbaycan xalqı bir daha öz səsini bizim siyasetimizə, real siyasetə vermişdir, boşdoğazlıqla, boş vədlər yox, real siyasetə, real işlərə öz səsini vermişdir. Doğma xalqımı bir daha minnetdarlığı bildirmək istəyirəm ki, on illik fealiyyətimi yüksək qiymətləndirirək mənə yenidən böyük etimad göstərmişdir.

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqindən:

- 2014-cü ildə ölkəmizin dinamik inkişafı təmin edilməlidir. Hesab edirəm ki, əvvəlki illərdə qəbul edilmiş qərarlar və 2014-cü ildə görülecek işlər imkan verəcək ki, biz cari ili də uğurla başa vurraq.

Əminəm ki, 2014-cü ildə bizim statistik göstəricilərimiz də, ümumi daxili məhsul da, qeyri-neft sektorunun inkişafı da yüksək seviyyədə olacaqdır.

Qəbul ediləcək regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programının birinci ilinin fəaliyyət planında təsdiq ediləcəkdir. İnvestisiya programı bütövlükdə təsdiq edildikdə, əlbəttə ki, regional program da nəzərə alınır.

Keçən ilde olduğu kimi, bu il də korrupsiyaya və rüşvet-xorluğa qarşı çox ciddi mübarizə aparılacaqdır. Bu mübarizənin gözel nəticələri

son illərdə Daxili Qoşunlarda planlı şəkildə aparılan quruculuq işləri və maddi-texniki bazanın təkmilləşdirilməsi, eləcə də təlim-tədris sahəsində həyətə keçirilmiş fealiyyətlər barədə danışdır və bu kimi məsələlərdə Azərbaycan Respublikasında ezamiyyətdə olan Türkiye Respublikası Jandarm Qüvvələrinin zabitlərinin feal iştirak etdiklərini qeyd etdi. O, Daxili Qoşunlardan idiyədək yüzlər hərbi qulluqçunun Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və Jandarm Qüvvələrinin təlim-tədris mərkəzlərində müxtəlif istiqamətlər üzrə təkmilləşmə kursları keçmələrindən danışaraq, 2014-2015-ci təlim-tədris illərində Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və Jandarm Qüvvələrinin təlim-tədris mərkəzlərində Qoşunlara çoxlu sayıda kursların ayrıldığı qeyd etdi.

General-major Ş.Məmmədov Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və Jandarm Qüvvələrinin təlim-tədris mərkəzlərindəki kursların hərbi qulluqçuların bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsində vacib rol oynadığını qeyd edərək, növbəti təlim-tədris illərində Daxili Qoşunlar üçün yeni təlim kurslarının təşkil edilməsinə, eləcə də keçirilməsi planlaşdırılan bəzi kurslara daha çox iştirakçı yerlərinin ayrılmışının vacibliliyini bildirdi. Cənab Komandanın müvafiq məsələ ilə bağlı tekliflərin Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasında Hərbi İşbirliyi üzrə Koordinasiya Qərargahına gönderildiyini diqqətə çatdırıldı.

General-polkovnik A.Gülan səmimi və qonaqpərvər

qəbul üçün həm öz adından, həm de nümayəndə heyətinin digər üzvləri adından dərin təşəkkürünü bildirərək, Azərbaycan Respublikasına rəsmi sefer etməsindən məmənnən olduğunu ifadə etdi. Hörməti qonaq Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları ilə Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələri və Jandarm Qüvvələri arasında işgəzar eməkdaşlıq münasibətlərinin yüksək seviyyədə olması barədə fikirlərinə razılışdırıldı. General-polkovnik A.Gülan Daxili Qoşunların dəha da təkmilləşdirilməsi üçün daim əzizim dəstək göstərməye hazır olduğunu vurguladı.

Sonra Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının yaranma tarixi, struktur, normativ-hüquqi bazası, təlim-tədrisin, təchizatın vəziyyəti və beynəlxalq əlaqələri barədə geniş məzmunlu briñqı verildi.

Daxili Qoşunlar haqqında geniş və müfəssəl təqdimata görə öz dərin təşəkkürünü bildirən general-polkovnik A.Gülan Daxili Qoşunlarda təkmilləşmə istiqamətində aparılan işləri alışqınlı və səmimi qəbulə görə bir dəha Daxili İşlər Nazirinin müavini - Daxili Qoşunların Komandanına minnədarlılığını ifadə etdi.

Görüşün sonunda Daxili İşlər Nazirinin müavini - Daxili Qoşunların Komandanı general-major Ş.Məmmədov hörməti qonaqə hədiyyə təqdim etdi və xatirə şəkli çəkdirdi.

Nº 01 (419)

18 yanvar
2014-cü il

Qəzet 1992-ci il
dekabrın 16-dan
nəşr olunur.

BAŞ İDARƏDƏ QƏBUL

Yanvar 9-da Daxili İşlər Nazirinin müavini - Daxili Qoşunların Komandanı general-major Şahin Məmmədov Daxili Qoşunların Baş İdare-sində Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahının Məddi-Texniki Təminat Baş İdaresinin reisi general-polkovnik Atilla Gülanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etdi.

Nümayəndə heyətinin tərkibinə general-leytenant Taci Kurul, general-major Mesut Bedri Usta, general-major M.Tümay Özer, general-major Nuri Cankıymaz, general-major M.Sükrü Eken, general-major Uğur Özcan, kontr-admiral Namik Alper, general-major Osman Nuri Gür, general-major Sargun Göktün, polkovnik Ernail Keleş və mayor Ufuk Ertarakçı daxil idilər.

Nümayəndə heyətinin Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasındakı Herbi Ataşesi - Hərbi İşbirliyi üzrə Koordinasiya Qərargahının reisi general-major Nevzat Taşdeler müsyəyat etdi.

Hörməti qonaqları səmimi salamlayan general-major Ş.Məmmədov Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları ilə Türkiye Respublikası Jandarm Qüvvələrinin feal iştirak etdiklərini qeyd etdi. O, Daxili Qoşunlardan idiyədək yüzlər hərbi qulluqçunun Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və Jandarm Qüvvələrinin təlim-tədris mərkəzlərində müxtəlif istiqamətlər üzrə təkmilləşmə kursları keçmələrindən danışaraq, 2014-2015-ci təlim-tədris illərində Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və Jandarm Qüvvələrinin təlim-tədris mərkəzlərində Qoşunlara çoxlu sayıda kursların ayrıldığı qeyd etdi.

General-major Ş.Məmmədov Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və Jandarm Qüvvələrinin təlim-tədris mərkəzlərindəki kursların hərbi qulluqçuların bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsində vacib rol oynadığını qeyd edərək, növbəti təlim-tədris illərində Daxili Qoşunlar üçün yeni təlim kurslarının təşkil edilməsinə, eləcə də keçirilməsi planlaşdırılan bəzi kurslara daha çox iştirakçı yerlərinin ayrılmışının vacibliliyini bildirdi. Cənab Komandanın müvafiq məsələ ilə bağlı tekliflərin Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasında Hərbi İşbirliyi üzrə Koordinasiya Qərargahına gönderildiyini diqqətə çatdırıldı.

General-polkovnik A.Gülan səmimi və qonaqpərvər

Mətbuat xidməti

BİZİM SÜAR:

**“MÖHKƏM HƏRBİ İNTİZAM,
TƏLİMDƏ VƏ XİDMƏTDƏ YÜKSƏK
NAİLİYYƏTLƏR UĞRUNDΑ!”**

UNUTMA!

1813-1828-ci illərə qədər Azərbaycanın ərazisi təxminən 410 min kv.km idi. İki dövlət arasında bağlanmış müqavilə əsasında bu ərazilərdən 280 min kv.km İranın, 130 min kv.km isə Rusyanın əsarəti altına düşdü. 1918-ci ildə Çar Rusiyası dağılıqlıdan sonra Azərbaycan torpaqlarından 9 min kv.km-lük əraziyə malik İrevan xanlığı Ermənistana, 7 min kv.km-lük əraziyə qərar tutan Dərbənd xanlığı isə bolşevik Rusiyasına verildi.

1918-1920-ci illərdə cəmi 23 ay yaşayan Azərbaycan Demokratik Respublikasının ərazisi 114 min kv.km olub.

Bolşevik Rusiyasının qoşunlarının 1920-ci ilin 28 aprelində ADR-i işğal etməsindən sonra ərazilərimizin bölünməsi bu şəkildə davam etdirildi:

Zəngəzur, Dərələyaz və Dilcan (cəmi 10,9 min kv.km ərazi) Ermənistana, Borçalı mahali (cəmi 9,5 min kv.km ərazi) Gürçüstəna verildi.

Azərbaycan torpaqlarının qonşularımıza bağışlanması SSRİ dövründə davam etmişdi. 1922-1923-cü illərdə «yoldaş» Kirov tərəfindən Göycə mahali ve Naxçıvandan 9 yaşayış məntəqəsi, 1929-cu ildə Əliheyder Qarayev tərəfindən Qazaxdan 50 kv.km-lük ərazi, Cəbrayıq qəzasından Nüvədi, Ernezi və Tuğud kəndləri, 1946-ci ildə Mir Cəfər Bağırov tərəfindən 40 kv.km-lük meşə sahəsi, 1969-cu ildə Veli Axundov tərəfindən Tovuz rayonunun 7,6 kv.km-lük ərazi, 1984-cü ildə isə Kamran Bağırov tərəfindən Qazax rayonundan torpaq sahəsi ermənilərə verilmişdir.

1988-ci ildə Azərbaycanın ərazisi 86,6 min kv.km idi.

1988-1993-cü illərdə aşağıdakı ərazilər işğal altına düşmüştür: Dağılıq Qarabağ (Şuşa, Xankəndi, Xocalı, Əsgəran, Xocavənd, Ağdere, Hadrut) cəmi 4400 kv.km idi.

Şuşa şəhəri	(289 kv.km)	- 8.05.1992
Laçın rayonu	(1835 kv.km)	- 17.05.1992
Kelbəcər rayonu	(1936 kv.km)	- 2.04.1993
Ağdam rayonu	(1094 kv.km)	- 23.07.1993
Cəbrayıq rayonu	(1050 kv.km)	- 18.08.1993
Füzuli rayonu	(1386 kv.km)	- 23.08.1993
Qubadlı rayonu	(802 kv.km)	- 31.08.1993
Zəngilan rayonu	(707 kv.km)	- 29.10.1993

**MOBİL TELEFON ŞÜASININ FƏSADLARI
İki, yaxud üç telefon gəzdirmək yolverilməzdir**

Bu gün ele aile tapılmaz ki, orda heç olmasa, bir nəfərdə mobil telefon olmasın. Ailenin en kiçik üzvü də telefonla temasdadır. Elə insanlar var ki, onlara hətta bir telefon və bir mobil operatorun nömrəsi da bas etmir. Adətən danışmaqdan çox başqa funksiyalarından istifadə olunan mobil telefon 5-6 elektron cihazı əvəz edir.

Mobil telefonların sayından asılı olmayaraq, əsasən genclər son modellərə üstünlük verir, nə yolla olursa olsun, onları elde etməye çalışır. Bu yarımda isə əziyyət çəkən organizmdir.

Mobil telefonların ağır fəsadlarını sübüt etmek üçün yapon mütexəssisleri belə bir test keçirib: qarğıdalı dənəsiniz uzun müdət telefon süəsi ilə qarşı-qarşıya qoyurlar. Qarğıdalı dənəsi telefon süəsi ilə bişir.

Qarğıdalı dənəsiniz özündə bişirən telefon süəsi ilə biz də hər sənaye təmasdayıq. Bu şúa yavaş-yavaş bütün fiziologiyamızın təsir edir. Beyindaxili təzyiqin sürətlənməsindən tutmuş, göz və qulaqların məhv olmasına qədər en ağır xəstəliklərə səbəb olur.

Təyinatlı oftalmoloqlar aşkar ediblər ki, mobil telefondan yayılan radasianının ümumiyyətinde orqanizm, xüsusişlərə qəbul yeyinən manfi təsiri daha çoxdu. Belə ki, en az 4 il müddətində mobil telefon istifadə edən insanlarda «tinnitus» adlı qulaq narahatlığı riski iki dəfə artıq olur.

Günde təxminən, 10 dəqiqə mobil telefonla danışanlarda bu narahatlılığı tutulma riski yüksə 71 nisbətində artır.

Həkimlər və alimlər uşaqların 3,4 faizinin uzaq görməməyinən əziyyət çəkmələrini məhz onların körpə yaşalarından mobil telefonlardan istifadə etmələri ilə əlaqələndirirlər.

Göründüyü kimi, gündəlik heyatımızın ayrılmaz hissəsi sayılan mobil telefonlar əslində bir sıra xəstəliklərinə əsas mənbəyidir. Düzdür, XXI əsr texnologiyaları əsirdir, lakin sağlam gələcəyimiz naminə mobil telefonlardan istifadəni minimuma endirmək lazımdır.

XXI ƏSRİN BƏLASI: NARKOMANIYA

Bu gün başarıyyəti düşündürən və rəhatsız edən en ağrılı problemlərdən biri də cəmiyyətin ciddi bəlasına, xalqın, milletin tehlükə mənbəyinə çevrilən narkomaniya ve geniş anlamda narkotizmdir.

Narkomanlığın tarixi çox qədimdir. Hələ eramızdan əvvəl narkotik tərkibli vasitələr haqqında məlumatlara yunan, roma, əreb alim və həkimlərinin əsərlərində rast gəlinir. Avropa və Asiya qitələrində məskunlaşmış xalqların mifologiyasında yağılı xəşxəş insanların ağrı və ezbabının nəomini kimi qarvanılmış, xəşxəş qozasından alınan şire (tiryek) isə həmisi tibbi məqsədlər üçün istifadə edilmişdir. Ümumiyyətə, tiryekli preparatlar orta əsrlərdə təbabətde geni yاخالىيلىم, tiryekdən hazırlanın dərmanlardan ruhi xəstələri sakitləşdirmək, ezbabları azaltmaq, spazma və sarsıntıları götürmək, pozulmuş ezbən-sinir sistemini bərpə etmək kimi müalicə işlərində istifadə olunub.

Narkotik tərkibli bitkilərdən müalicə məqsədi ilə istifadə olunması uzaq keçmişdə olduğu kimi müasir dövrümüzde aktualdır və eyni zamanda, insan organizmine, səhətə, sağlamlığı, mənəviyyata ən sağlamaz zərbələr vuran, en çirkin, en ikrəhdicidə vədiş kimi qəbul edilən narkomanlıq və narkotiklər aludəciliğilə bənən olduğu kimi qədim zamanlarda da en xoşagelməz vərdiş kimi qəbul edilmişdir. Şərq ölkələrinə seyahət çoxanlar tiryek istehlakçılarının acı-naqası vəziyyətinə şahidi olduqda bunu yanlış olaraq hamisə xalqın ənənələri ilə bağlaşmış, hətta Hindistani gəzen bir alim tiryekdən fiziki asılılığı belə şərh etmişdir: «Kim tiryekə vərdiş edibse, onu hər gün qəbul etməlidir». Fransada ziyalıların dəbdə olduğu «Həşşilər medclisi»nin üzvü məşur şair Şarl Bodler (1821-1867) «Süni cənnət» əsərində özünün mübtəla olduğu «ağ səxəlşlər» mərhələsini şəksi təcrübəsinə əslanaraq, belə təsvir etmişdir: «Bilmirəm, həşşidən ölümcül zəhərlənmənin nəticələri ilə on illik təcrübədən keçmiş tiryeklərin səs-qutu arasında bərebərlik işarəsi qoymaq olar ya yox, lakin mən təsdiq edirəm ki, onların biri sakitcə tovlayan (həşş), digeri isə əndəzə bilməyen iblisdir»

Narkotik asılılıq elmi anlayış kimi XVIII əsrin əvvəllerində meydana gəlmİŞdir. İyirminci yüzilliyin sonunda isə narkomaniya ümumbehəsəri bəlaya əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı zərbələr vuran, qarşısının alınması böyük çətinliklər, külli miqldarda xərclər hasabına başa gələn, son dərəcədə negativ bir amil olmaqla yanaşı, diger tərefdən də narkobaronların narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən külli miqdarda gəlir əldə etməsi üçün bir vasitəyə əvvələrənək fiziki mənəvədən ayrı-ayrı xalqların genofonduna sarsıcı z